

PRZYRODA Wiesława Zyska
ul. Noakowskiego 19/3-4, 70-380 Szczecin
NIP 852-159-31-59

firma działa od 1996 r.

URZĄD MIASTA SZCZECIN
Biuro Inwestycji i Remontów Oświatowych
Dnia 18-04-2017
Wpłynęło ..... 497 .....
L. dz. ....

M. Turocha
09 07 18

DYREKTOR BIURA
Jarosław Stala

Opinia w zakresie zasiedlenia budynku Szkoły Podstawowej Nr 56 zlokalizowanego w Szczecinie przy ul. Malczewskiego 22 przez ptaki i nietoperze

Zamawiający:

Urząd Miasta Szczecin
Biuro Inwestycji i Remontów Oświatowych
ul. Armii Krajowej 1, 70-456 Szczecin
NIP 854-030-94-10

Sporządzili:

mgr Wiesława Zyska
mgr inż. arch. kraj. Małgorzata Zyska
dr inż. Wojciech Zyska – biegły Ministra Środowiska w zakresie ochrony przyrody

PRZYRODA
Wiesława Zyska
70-380 Szczecin, ul. Noakowskiego 19/3-4
Regon 810305083, NIP 852-159-31-59

Szczecin, kwiecień 2017 r.

Wszelkie prawa zastrzeżone

SPIS TREŚCI

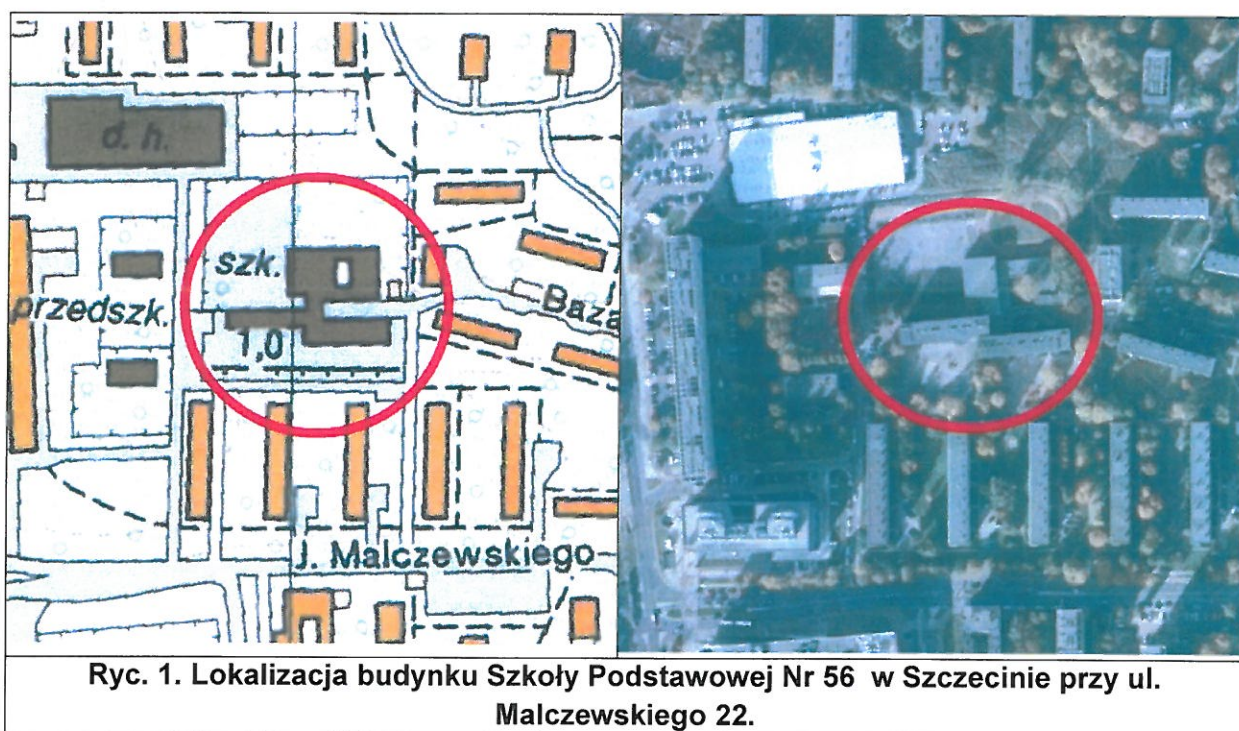
1. Wstęp. Przedmiot opinii	3
2. Metodyka	4
3. Charakterystyka ornitofauny i chiropterofauny budynku przy ul. Malczewskiego 22	5
3.1. Charakterystyka ornitofauny.....	5
3.2. Charakterystyka chiropterofauny	6
4. Podsumowanie. Zalecenia konserwatorskie dla etapu realizacji modernizacji energetycznej	6

1. Wstęp. Przedmiot opinii

Przedmiotem niniejszej opinii jest budynek zlokalizowany w Szczecinie przy ul. Malczewskiego 22, który jest wykorzystywany na potrzeby Szkoły Podstawowej Nr 56. Budynek ten jest przedmiotem planowanych prac w ramach działania 2.6 „Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego”.

Budynek Szkoły Podstawowej Nr 56 objęty niniejszą opinią to budynek stojący przy ulicy Malczewskiego i Bazarowej. Budynek ten jest wolnostojącym obiektem budowlanym w otoczeniu którego znajdują się inne obiekty szkolne, w tym sportowe, oraz budynki mieszkalne.

Oceniany budynek zlokalizowany jest na działce nr 7/4. Powstał on w drugiej połowie XX wieku. Lokalizację tego budynku przedstawiono na Ryc. 1.

Ryc. 1. Lokalizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 56 w Szczecinie przy ul. Malczewskiego 22.

Budynek ten otoczony jest przez pojedyncze drzewa oraz ich skupienia (vide Ryc. 1) liczące od kilkunastu do kilkudziesięciu lat. Również na terenie tej szkoły rosną krzewy. W obrębie działki 7/4 znajduje się kompleks boisk i innych obiektów sportowych.

Budynek ten liczy do 4 kondygnacji (parter oraz 3 piętra). Nad III piętrem zlokalizowana jest przestrzeń stropodachu, który jest wentylowany za pomocą sieci otworów wentylacyjnych zabezpieczonych siatką. Jednakże w obrębie części tych otworów siatka zabezpieczająca uległa zniszczeniu (vide foto), co powoduje że wewnątrz stropodachu jest dostępny dla ptaków i nietoperzy.

Elewacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 56 w większości posiada elewację ceglana powstałą wskutek obudowy ścian płytkami klinkierowymi spoinowanymi zaprawą wapienno-cementową. Stąd też ściany tego budynku szkolnego do dnia dzisiejszego zachowały się w stanie dobrym. Tylko w kilku miejscach nastąpiło ich rozwarstwienie, przez co powstały niewielkie szczeliny, które ze względu na wielkość z małym prawdopodobieństwem mogą być zasiedlane przez nietoperze (vide foto).

W obrębie tego budynku nie występują balkony. Okna w ostatnich latach zostały wymienione. Posiadają one blaszane parapety wystające nieco poza obrys ścian. Miejscami parapety te nieznacznie odstają od ścian, przez co tworzą się szczeliny, które mogą być czasami wykorzystywane przez małe nietoperze.

Na budynku brak jest budek lęgowych.

2. Metodyka

Budynek przy ul. Malczewskiego 22 w Szczecinie, który jest wykorzystywany na potrzeby Szkoły Podstawowej Nr 56 objęto lustracją w połowie kwietnia 2017 r. W celu oceny ornitofauny i chiropterofauny przeprowadzono z zewnątrz 2 lustracje budynku, które miały miejsce 14 i 15 kwietnia 2017 r. Łączny czas lustracji to około 2 godziny. Również w trakcie tych lustracji zwrócono uwagę na otoczenie tego budynku, tj. na gatunki ptaków przebywających w sąsiedztwie oraz na ich zachowanie.

Lustracje te przeprowadzono w okresie wskazanym przez Zamawiającego, tj. Urząd Miasta Szczecin - Biuro Inwestycji i Remontów Oświatowych. Czas przeprowadzenia analizy to z punktu widzenia uwarunkowań ornitologicznych początek sezonu lęgowego dla części gatunków gniazdujących na budynkach, tj. wróbla, kawki, szpaka, kopciuszka, sikor oraz gołębi. Z drugiej strony termin wskazany przez Zamawiającego dla dokonania oceny to czas przed przylotem kilku innych gatunków zasiedlających tego rodzaju budynki, w tym oknówki i jerzyka. Tym samym wskazany przez Zamawiającego termin nie pozwala na pełną identyfikację wykorzystania budynku przez ptaki.

Z punktu widzenia uwarunkowań chiropterologicznych połowa kwietnia to czas gdy nietoperze podejmują wiosenne migracje. Ich rozród rozpoczyna się od czerwca i trwa do sierpnia. Tak więc termin wskazany przez Zamawiającego to czas w którym nie notuje się jeszcze kolonii rozrodczych gatunków nietoperzy zasiedlających w miastach budynki.

Z tego też powodu w dalszych rozdziałach niniejszej ekspertyzy wskazano działania, które powinno się przeprowadzić w celu uzupełnienia obserwacji ornitologicznych i chiropterologicznych przeprowadzonych w terminie wskazanym przez Zamawiającego.

Na potrzeby tej oceny sporządzono dokumentację fotograficzną pozwalającą na zobrazowanie obecnej sytuacji.

W trakcie tych lustracji szczególną uwagę zwrócono na miejsca, które tradycyjnie mogą być zasiedlane przez ptaki i nietoperze. Ocenę przeprowadzono przy użyciu lornetki o powiększeniu 8-18x, za pomocą której dokonano szczegółowej lustracji ścian tego budynku. Obserwacje prowadzono ze wszystkich stron tego budynku. Szczególną uwagę zwracano na to czy z otworów w ścianach, odstających fragmentów ścian oraz szczelin, a także pod parapetami nie wystają źdźbła traw, a także inne materiały naturalnego lub sztucznego pochodzenia, które stanowić mogą fragmenty gniazd ptasich. Zwracano także uwagę na obecność śladów kału oraz piór oraz przesiadujące na ścianach i dachu ptaki.

Ocenę występowania nietoperzy przeprowadzono wieczorem 13 kwietnia 2017 r. za pomocą noktowizora klasy II+ oraz detektora AnaBat SD2.

3. Charakterystyka ornitofauny i chiropterofauny budynku przy ul. Malczewskiego 22

3.1. Charakterystyka ornitofauny

W toku kontroli prowadzonych w II dekadzie kwietnia 2017 r. stwierdzono na budynku tej szkoły przesiadujące ptaki należące do gatunku gołąb miejski *Columbia livia f. urbana*, które ze względu na sposób zachowania zostały zakwalifikowane do ptaków gniazdujących w obrębie stropodachu tego budynku. Ptaki tego gatunku żerowały także w sąsiedztwie ocenianego budynku. Oceniono, że w obrębie stropodachu tego budynku może gniazdować nawet kilkanaście par gołębia miejskiego.

Natomiast nie stwierdzono na tym budynku gniazdowania innych gatunków należących do Non Passeriformes i wróblowych. Jednocześnie nie można wykluczyć, że w obrębie tego stropodachu gniazduje jerzyk. Tę tezę będzie można zweryfikować dopiero między drugą połową maja a połową sierpnia.

Reasumując należy stwierdzić, że budynek ten w momencie prowadzenia lustracji jest zasiedlony przez jedynie jeden gatunek ptaka - gołębia miejskiego. Ptaki tego gatunku zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 28 grudnia 2016 r. poz. 2183) podlegają ochronie częściowej przez cały rok. W myśl zapisu § 6 ust. 5 tego rozporządzenia gołębia miejskiego nie dotyczą zakazy:

- niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania (zawarty w § 6 ust. 1 pkt 7);
- niszczenia, usuwania lub uszkodzania gniazd, (...), zimowisk lub innych schronień (zawarty w § 6 ust. 1 pkt 8);
- umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień (zawarty w § 6 ust. 1 pkt 9);
- umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących (zawarty w § 6 ust. 3).

Inne odstępstwa od zakazów dotyczących tego gatunku możliwe są, zgodnie z art. 56 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651 z późn. zm.), tylko drogą uzyskania pisemnego, imiennego zezwolenia na odstępstwo, wydanego przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska, który na obszarze swojego działania może zezwolić na wykonanie czynności zakazanych wobec gatunków objętych ochroną częściową. Zgodnie z art. 56 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody powyższe zezwolenie może być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów oraz w przypadku zaistnienia jednej z przesłanek wskazanych w art. 56 ust. 4 pkt 1 -7 tejsze ustawy oraz na wniosek, który zawiera informacje wskazane w art. 56 ust. 6.

3.2. Charakterystyka chiropterofauny

W toku wieczornej kontroli przeprowadzonej wokół analizowanego budynku nie stwierdzono obecności nietoperzy. Tym niemniej nie można wykluczyć, że w sezonie rozrodczym nietoperzy, tj. w czerwcu i lipcu, wewnątrz stropodachu może być wykorzystywane przez te ssaki.

4. Podsumowanie. Zalecenia konserwatorskie dla etapu realizacji modernizacji energetycznej

Przeprowadzone lustracje w bieżącym roku, z punktu widzenia przyrodniczego i możliwości realizacji modernizacji energetycznej, pozwalają uznać, że budynek Szkoły Podstawowej Nr 56 zlokalizowany w Szczecinie przy ul. Malczewskiego 22 na moment przeprowadzenia niniejszej oceny jest mało konfliktowy. Jedynym rozpoznany gatunkiem gniazdującym w obrębie tego budynku jest obecnie gołąb miejski. Oznacza to, że prace można prowadzić w obrębie tego budynku pod warunkiem, że nie będą one negatywnego oddziaływania na pisklęta par gniazdujących wewnątrz stropodachu.

O ile prace rozpoczną się między 10 maja a połową sierpnia to niezbędnym będzie przeprowadzenie uzupełniających ocen ornitologicznych i chiropterologicznych, które pozwolą do minimum wyeliminować kolizje z lęgami jerzyka oraz obecnością nietoperzy, jeśli takowe tu rozpoczną rozród.

Potencjalnym miejscem bytowania nietoperzy w okresie rozrodu jest przestrzeń stropodachu oraz szczeliny pod parapetami okiennymi oraz niewielkie szczeliny w ścianach budynku. Można przyjąć, że jeśli na etapie demontażu parapetów i obróbek blacharskich oraz prac na ścianach i wewnątrz stropodachu, będzie zatrudniony przyrodnik sprawujący nadzór przyrodniczy, to nie powinno dojść do konfliktów na linii ptaki i nietoperze a wykonawcy prac dociepleniowych.

Mając na uwadze stan zasiedlenia tego budynku przez ptaki i nietoperze należy przyjąć, że:

- 1) obecnie brak jest potrzeby podejmowania działań ratunkowych;
- 2) brak jest potrzeby zastosowania działań minimalizujących i kompensujących w formie stworzenia siedlisk zastępczych;
- 3) ograniczania okresu i zakresu prac w obrębie stropodachu może jedynie wynikać z faktu czy w gniazdach gołębi miejskich są pisklęta;
- 4) dla wyeliminowania ewentualnych zagrożeń dla ptaków oraz nietoperzy zasiedlających ten budynek obecnie oraz rozpoczynających rozród po 1 maja należy na etapie rozpoczęcia i prowadzenia prac służących modernizacji energetycznej zatrudnić nadzór przyrodniczy, który czuwać będzie nad ich przebiegiem pod kątem wyeliminowania sytuacji konfliktowych. Nadzór przyrodniczy powinien na bieżąco podejmować decyzje o działaniach minimalizujących i kompensujących, o ile taka sytuacja nastąpi.

dr inż. Wojciech Zysk
biegły
w zakresie ochrony przyrody
Ministra Środowiska nr 1250
W Instytucji Zochodowej Skiego nr P 0

Załączniki graficzne

Fot. Fasada budynku SP Nr 56 przy ul. Malczewskiego 22.

Fot. Uszkodzenia w ścianie budynku (rozwarstwienie zewnętrznej elewacji) mogą stwarzać warunki dla bytowania nietoperzy.

Fot. Gołębie miejskie zasiedlające strefę stropodachu. Widoczne kratki wentylacyjne z uszkodzoną siatką, którymi dostają się do wnętrza gołębie miejskie i mogą dostawać nietoperze.